

Ա Շ Տ Ա Ր Ա Կ Ի Շ Ր Ջ Գ Ո Ր Ծ Կ Ո Ս

63(47.925)

ՀՏՈՒՔԱՄԵ Է 1961 ՉՂ

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԱԳՐՈԿԱՆՈՆՆԵՐ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ԱՇՏԱՐԱԿԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ
ԿՈՄԻՏԵՅԻ ԿՈՂՄԻՑ 1935 թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ

1996

ՅԵՐԵՎԱՆ

8. Ռյուրազիանի յեկեղեցոցուն. — Ընդգրկելով Փերսի գույղը՝ 1/9-ի մինչև 1/11-ի:

Վարի խորությունը ընդունել 18—20 սանտիմետր հացահատիկային կուլտուրաների համար, իսկ բանջարանոցի և ծխախոտի համար ցանքսը ամբողջապես ապահովել ցրտահերկով՝ 20—22 սանտիմետր խորությամբ: Վորպես կանոն հենց հնձից անմիջապես հետո ծղնոտավար կատարել՝ 6—8 սանտիմետր խորությամբ բաղձախոփանի գուլթաններով:

Բերքատուլության բարձրացման և մուլախոտերի դեմ պայքարելու եֆեկտավոր միջոցառումներից մեկն է՝ հնձից 7—10 որ հետո ծղնոտի այրումը: Առաջին կերթին այրել կոմբայնով հնձված տարածությունը, նախորդ ապահովել հակահրդեհային միջոցները:

Այն վայրերում ուր հնարավոր չի լինի դարնացանը ամբողջապես ապահովել ցրտահերկով, կատարել դարնանավար և ցանքս. հացահատիկային կուլտուրաների ընտելեաների, խոտաբույսերի ըստ յեթաղջանների հետևյալ ժամկետներին՝

1. Յեկեղեցոցուն. — Հացահատիկ և խոտաբույսերի համար 20/3-ի մինչև 20/4-ի.

Ընդեղեններ 10/4-ի մինչև 25/4-ի:

2. Յեկեղեցուն. — Հացահատիկ և խոտաբույսեր 10/4-ի մինչև 10/5-ի.

Ընդեղենների՝ 20/4-ի մինչև 1/5-ի:

3. Յեկեղեցուն. — Հացահատիկ և խոտաբույսեր 1/4-ի մինչև 5/5-ի

Ընդեղենների՝ 10/4-ի մինչև 5/5-ի:

4. Յենթաբազման.— Հացահատիկ և խոտաբույսեր 20/3-ի
մինչև 20/4-ի.
Ընդհանրներ 25/3-ի մինչև 20/4-ի:
5. Յենթաբազման.— Հացահատիկ և խոտաբույսեր 5/4-ի
մինչև 5/5-ի.
Ընդհանրներ 10/4-ի մինչև 10/5-ի:
6. Յենթաբազմաներ.— Հացահատիկ և խոտաբույսեր 10/4-ի
մինչև 10/5-ի.
Ընդհանրներ 15/4-ի մինչև 10/5-ի:
7. Յենթաբազմաներ.— Հացահատիկ և խոտաբույսեր
15/4-ի մինչև 10/5-ի.
Ընդհանրներ 20/4-ի մինչև 10/5-ի:
8. Յենթաբազմաներ.— Հացահատիկ և խոտաբույսեր
10/4-ի մինչև 10/5-ի.
Ընդհանրներ 15/4-ի մինչև 10/5-ի:

ՍԵՐՄԵՐԻ, ՆՈՐՄԱՆ ՄԵԿ ՀԵԿՏԱՐԻՆ
Մեկ հեկտար սերմացուի նորման ընդունել րոս լինթարդանների

№	Ցանկառնակի ընթացակարգի անունը	Սննդանյութի քանակությունները				Քարի	Հաճար	Հնդեղեններ				Ցուցանիշներ
		Չարսյալ	Չարսյալ	Չարսյալ	Չարսյալ			Լ.բի	Սինթ	Կոսի	Կալիում	
1	Սննդանյութ	1,8	1,6	1,8	1,8	1,8	1,7	0,7	0,8	0,6	0,4	
2	Չարսյալ	1,6	1,5	1,7	1,8	1,8	1,7	0,8	0,8	0,6	0,5	
3	Կարբի	1,8	1,6	1,8	1,8	1,8	1,6	0,8	0,8	0,6	0,5	
4	Ցանկառնակի	1,6	1,5	1,6	1,4	1,5	1,4	---	0,7	0,5	0,4	
5	Կարբի	1,8	1,6	1,8	1,8	1,8	1,6	0,8	0,8	0,6	0,5	
6	Չարսյալ	1,6	1,5	1,6	1,4	1,5	1,4	---	0,7	0,5	0,4	
7	Սննդանյութ	1,8	1,6	1,8	1,8	1,8	1,5	0,7	0,8	0,6	0,5	
8	Չարսյալ	1,8	1,6	1,8	1,8	1,8	1,5	0,7	0,8	0,6	0,5	

Խ Ո Տ Ա Բ ՈՒ Յ Ս Ե Ր

№	Յենթաշրջանների անունը	Կրճիկան	Վիկյա	Ասիլույթ	Չուսուցիչ համար
1	Ոշական	1,2	1,0	0,3	0,8
2	Ղարաջուլար	1,0	1,0	0,4	1,0
3	Կարբի	1,0	1,0	0,4	1,0
4	Յեղվարդ	1,0	1,0	0,3	1,0
5	Ղարաջորան	1,0	1,0	0,3	1,0
6	Կոշ	1,0	1,0	0,3	0,8
7	Արտաշափան	1,0	1,0	0,4	0,8
8	Յյուրական	1,0	1,0	0,4	0,8

Կ Ր Կ Ն Ա Վ Ա Ր

Բուլբ կուլտուրաների համար կատարված ցրտա-
հերկը գարնանը մինչ ցանքս սկսելը՝ 10—15 որ առաջ,
հողը քիչի գալուց կրկնավար անել և անմիջապես փոց-
խել: փոցխման հետևանքով դուրս յեկած մուխտուների
արմատները, բուսական մնացորդները, դուրս հանել
գաշտից և այրել: Կրկնավարի խորութունը ընդունել
10—12 սանտիմետր:

Ց Ե Լ Ե Ր Ի Բ Ա Ր Ձ Ր Ա Ց ՈՒ Մ Ը

Վաղ ցելը կատարել 18—20 սանտիմետր խորու-
թյամբ: հերբին զուգընթաց վաղ ցելը ղիզղագել: Մուխ-
տուների մոչնչացման և խոնավության պահպանման
համար վաղցելը ամռան ընթացքում՝ մուխտուները յերե-

վաղուհ պես մշակման յենթարկել՝ 1—2 անգամ բազմա-
խոփ գութանն երով կամ գիզգազն երով:

Վաղ ցեխին աշնանս ցածը սկսելուց 10 ուր առաջ
կրկնավարել 10—12 սանտիմետր խորությամբ. ըստ
յենթաշրջանն երի վաղ ցել կատարել հետևյալ ժամկետ-
ներին՝

1-ին յենթաշրջան	20/3-ի մինչև	1/5-ի.
2-րդ	» 1/5-ի	» 25 7-ի.
3-րդ	» 1/4-ի	» 15/5-ի.
4-րդ	» 20/3-ի	» 1/5-ի.
5-րդ	» 15 5-ի	» 15/5-ի.
6-րդ	» 1/4-ի	» 10/5-ի.
7-րդ	» 15/4-ի	» 25/5-ի.
8-րդ	» 25/4-ի	» 10/6-ի.

ԱՇՆԱՆԱՑԱՆ

Աշնանացանի ժամկետները ընդունել ըստ յենթա-
շրջանների՝

1-ին յենթաշրջան	15/9-ի մինչև	15/10-ի
2-րդ	» 29/9-ի	» 15/10-ի
3-րդ	» 5/9-ի	» 10/10-ի
4-րդ	» 15/9-ի	» 15/10-ի
5-րդ	» 1/9-ի	» 5/10-ի
6-րդ	» 5/9-ի	» 5/10-ի
7-րդ	» 5/9-ի	» 10/10-ի
8-րդ	» 10/9-ի	» 10/10-ի

Գարնանը բացվի ուն պես գիզգազել բաղամյա-
խոտաբույսերի ամբողջ տարածությունը: Ինկատի ու-
ն հնալով գարնանացան հացահատիկի ցածը բերքա-

տվությունը, աստիճանաբար 1936 թվից սկսած Յեզ-
վարդի յեմթառայոնում 20 տոկոսով կրճատել զարնա-
նացանի հացահատիկը, այդպիսին ավելացնելով աշնա-
նացանի վրա:

ՀԱՅՍՅԱՏԻԿԻ ՔԱՂՀԱՆ

Հացահատիկը քաղհանել 100 տոկոսով, նախքան
ցողունակալելը, ըստ վորում առաջին հերթին աշնա-
նացանը նախորոք կազմելով քաղհանվելիք տարածու-
թյան հերթականությունը սահմանող որացուցային
պլան:

ՀԱՅԱՅԱՏԻԿԱՅԻՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ԶԲԵԼԸ

Հացահատիկային կուլտուրաները ջրել՝

- I. Աշնանացանը ցանկուց հետո.
- II. Թփակալման շրջանում.
- III. Կաթնային շրջանում:

ԲԵՐՔԱՅԱՎԱՔ

Բերքահավաքին զուգընթաց կատարել քյուլաչի տե-
ղափոխումը, նախորոք խուրձ կապելով: Սալի վրա
տեղափոխել հասկերի ծայրերը դեպի ներս և զիզել կա-
լում 30—40 մետր հեռավորության վրա: Միջև հունձը
սկսելը՝ առնվազը 10 որ առաջ ավարտել կալի նախա-
պատրաստումը, ազանովելով կալը հակահրդեհային
ձիջոցառումներով (փոսերի փորելը — ջրով լցնելը, առու-
նիք անցկացնելը, լիքը ջրով տակառներ ունենալը,
դուլներ ունենալը և այլն):

Նախապատրաստել բերքի տեղափոխման հե-
կապ ունեցող ինվէնտարը և պահեստները:

Սխտանանել վերանորոգված սերմադալչները, պա-
հեստները, կշիռքները, տարաները, փ. խաղրական մի-
ջոցները՝ (սայրերը Փուրգոնները): Պահեստը պետք է
ապահոված լինի շաղկաատվ, բրնձենաներով, բահերով,
ավերներով, սայրակներով և այլն:

Կալսուածը սկսել հնձին զուգընթաց, այն ե՛ հնձի
սկսման որից 2 որ հետո:

ՊԱՐԱՐՏԱՅՈՒՄ

Պարարտանյութ տեղափոխել դաշտ՝

1. Ցրտահերթի տակ հացահատիկային կուլտուրա-
ներին համար ըստ յենթաշրջանների՝

ա) Յեղվարդի յենթառայոնը՝ պարարտացնել բա-
ցառապես գոմախրով, վորպես անջլտի հողամասեր,
այդպիսին տեղափոխել դաշտ աշնանը, հոկտեմբեր
ամիսներին և ցրել: Մեկ հեկտարին տալով 36—50
տոնն. գոմախրը ցրելուց անմիջապես հերկել. նույն
յենթառայոնում վաղ ցելի տակ հացահատիկային կուլ-
տուրաների համար տեղափոխել, ցրել և անմիջապես
հերկել մարտի 15-ից մինչև մայիսի 1:

բ) Կարբի, Կոշի, Ոչականի յենթաշրջաններում
անջրտի հողամասերում պարարտացում կատարել
ցրտահերթի տակ, մինչ հերկը սկսելը՝ սեպտեմբեր, հոկ-
տեմբեր ամիսներում. ցրելուց հետո անմիջապես հեր-
կել. մեկ հեկտարին տալով 36—40 տոնն. իսկ վաղ-
ցելը պարնանը մարտի 15-ից մինչև մայիսի 1-ը:

Ջրովի հողամասերը հացահատիկի համար պարար-

առջնել հովաքական պարարտանյութերով (կոմպոստ), նույն ժամկետներին մեկ հեկտարին տալով 15—20 տոննա:

Նույն յենթառայո՞նում ծխախոտի և բանջարանոցի համար հատկացված հողամասերը պարարտացնել գոմախրով, ապահովելով ամբողջ ցանքսի տարածությունը ցրտահերկով. մեկ հեկտար ծխախոտի տարածությանը տալ 18—20 տոննա գոմախր, իսկ բանջարանոցային կուլտուրաների համար մեկ հեկտարին 50—70 տոննա:

2. Մեքենացման աշխատանքները ապահովելու և բերքատվությունը բարձրացնելու նպատակով՝

ա) հեռացնել քարալույտերը և այլևս քարակույտեր չստեղծել. կատարել քարահավաք և անմիջապես դուրս բերել դաշտից:

բ) միջնակների վերացում կատարել հերկերին զուգընթաց, ղեկավարվելով ստացված առաջադրանքներով:

3. Շրջանը կոնդենցիոն և լավորակ սեմացուներով ապահովելու համար կատարել սերմացուների մաքրության, անտեօակնան պիտանիության և ծլունակության ստուգում, ըստ վորում դարնանացանի սերմացույի ստուգումը կատարել 2 անգամ. մեկը ավարտել մինչև դեկտեմբերի 10, իսկ 2-րդը՝ դարնանացանից 20 որ առաջ. աշնանացանի սերմացույի ստուգումն ավարտել աշնանացանը սկսելուց առնվազը 10 որ առաջ:

4. Մի շարք տարիների հետադոտումից պարզվել է, վոր սերմացույի պիմիտիվ ախտահանումը արդյունք չի տալիս, ուստի խստիվ արգելվում և հիշաչ յեզանակով ախտահանումը:

Չոր ախտահանումը կատարել ախտահանիչ մեքենայով. մեկ ցեղաներ ցորենին վերցնել 75 գրամ դավիատովի փոշի կամ 150 գրամ Ա. Բ. փոշի, ըստ վորում Ա. Բ-ով ախտահանումը սկսել վետրվարի 1-ից, գավիատովի փոշիով մարտի 1-ից:

Կարու և հաճարի սերմացուն ախտահանել կիսաչոր լեղանակով. մեկ մաս ֆորմալինին վերցնել 80 մաս ջուր և մեքենայով սրսկել սերմացուն ցանքսից մեկ որ առաջ: Ախտահանված սերմացուն պահել չոր և մաքուր պահեստներում:

5. Մեքենա-գործիքների հաշվառումն ու վերանորոգումն զարնանացանի համար սկսել գեղեմների 1-ից, այն հաշվով, վոր գարնանացանը սկսելը լրիվ պատրաստ լինի թե գարնանացանի և թե բերքահավաքի գյուղգործիքներով. իսկ աշնանացանի գյուղգործիքների վերանորոգումը սկսել մայիսի 15-ից և ավարտել հունիսի 15-ին:

ՄԻԱՆՈՒՑԻ ՇՅԻԼԱՆՈՅՆԵՐԸ

1. Նոդի բնորոշյունը յեվ մեոկումը.

Շիթիլանոցի հողի ընտրությունը պետք է կատարել աշնանը մինչ նոյեմբերի 10-ը, վորը պետք է պաշտպանված լինի հեղեղներից, քամիներից և լինի արևոտ: Նոդամասը պետք լինի փխրուն և ջրաթափանցիկ, ստորերկրյա ջրերից հեռու, հողը պետք է լինի հարթավայրում, կամ քիչ թեքություն ունեցող տեղում. դեպի հարավ կամ հարավ-արեձայան ուղղությամբ և ապահովված լինի վտոգվելիք ջրերով:

Սառն և կիսատաք մարդերի համար հատկացված հողամասում 1-ին փորը պետք է կատարել աշնանը:

ՇԻՅԻԼԱՆՈՅԻ ՏԻՊԸ ՅԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

Մեկ հեկտար տարածութիւնն շիթիլելու համար պետք է ունենալ 75 քառակուսի մետր շիթիլալին տարածութիւնն. սառն մարզերի շիթիլանոցի 2 ըզ փորը պետք է ավարտել մինչ փետրվարի 5-ը, իսկ մարզերի պարարտացումը պետք է ավարտել 5 ըր ցանքսից առաջ: Մառն մարզերում պետք է կատարել հողի և գոմաղբի ախտահանում մինչ 10-ըզ ամիսը. սառն մարզերի լայնութիւնը պետք է լինի 1 մետր. իսկ յերկարութիւնը 8—10 մետր. Մարզերի ուղղութիւնը պետք է լինի արևելքից դեպի արևմուտք, իսկ թեքութիւնը դեպի հարավ: Շիթիլներն աճեցնելու համար սննդատու շերտը պետք է բաղկացած լինի հին փթած գոմախրի, քերքի հողի, և ավազի խարնուրդներից:

ՇԻՅԻԼԻ ԱՃԵՅՈՒՄԸ ՅԵՎ ԽՆԱՄՔԸ

Մարզերում պետք է ցանել տեսակավոր սերմացու. մեկ քառակուսի մետր տարածութիւնն վրա մեկ գրամ, վորը պետք է ախտահանված լինի նախքան ցանելը:

Ցանքը սառը մարզերում պետք է կատարել մինչ 15/3-ի. իսկ բաց և կիսատաք մարզերում մարտի 10-ից մինչև ապրիլի 10-ը:

Հավասար ցանքս ստանալու համար պետք է սերմը խառնել գոմախրի հետ, այն ե՛ւ մեկ մաս սերմին 8 մաս գոմախր:

Ցանքը պետք է կատարվի հմուտ մարդկանց միջոցով. ցանքսից առաջ և հետո արհրաժեշտ է մարզերը

նաեցնել (տարամբողիայի լինթարկել): Ցանքսը չպետք է կատարել քամու ժամանակ: Շիթիլանոցը պետք է ջրել ըստ սահանջի, որեկան 2 անգամ, առավոտյան և յերեկոյան:

Ցրախից, կարկախից, և ընդհանրապես վատ յեղանակից սղաշտսանելու համար ամբողջ շիթիլանոցը պետք է ծածկոյններով ծածկել:

Շիթիլների ամեցման համար պետք է 3—4 անգամ քախհանել,—գլխավորապես յերեկոյան և ամպամած սրերին: քաքհանից առաջ պետք է սնստայնսն ջրել:

ՇԻԹԻԼԻ ՀԱՆԵԼԸ

Շիթիլը հանելուց առաջ նախորոք պետք է ջրել մարգերը: Շիթիլները պետք է հանել մեկ մեկ (հատհատ) և դաշտ պետք է տեղափոխել արկղներով կամ քթոցներով՝ արմատները ներս դրված դրութամբ: Շիթիլ անելու համար պետք է յնտրել 4—5 տերև ունեցող պիտանի և առողջ շիթիլներ:

ԾԻՍԻՈՏԻ ԱՍԾԻԼՈՒՄԸ

Կատարել մայիսի 10-ից մինչև հունիսի 10-ը, մեկ հեկտարում 75000 հատ. սածիլի հեռավորութունը չարքերում սահմանել մեկը մյուսից 20 սանտիմետր, իսկ միջջրքային սարածութունը՝ 60—70 սանտիմետր:

Սածիլումից 3—4 որ հետո կատարել չորացած տեղերի լրացում նոր սածիլներով. ծխախոտի ջուր առլն ըստ պահանջի 6—5 անգամ, ըստ վորում առաջին ջուրը սածիլումից մեկ որ հետո: Ծխախոտի քախհանումը կատարել:

ա) սածիլուձից 10 որ հետո մայիսի 20-ից մինչև հունիսի 10-ը.

բ) հունիսի 5-ից մինչև հունիսի 25-ը.

գ) հունիսի 20-ից » հունիսի 10-ը.

Ծագկատել և բջատել վեգետացիայի ընթացքում 2 անգամ. բերքահավաքը սկսել ծխախոտի տեխնիկական հասունացման շրջանում 5 նվազ՝

1) Հուլիսի 15-ից մինչև ոգոստոսի 1-ը.

2) Հուլիսի 22-ից » ոգոստոսի 10-ը.

3) Ոգոստոսի 25-ից մինչև ոգոստոսի 26-ը.

4) Ոգոստոսի 25-ից » սեպտեմբերի 15-ը.

5) Սեպտեմբերի 10-ից » սեպտեմբերի 25-ը.

Փիլիճի հավաքը սկսել սեպտեմբերի 30-ից մինչև հոկտեմբերի 5-ը. ծխախոտի տեղափոխումը կատարել զադին զուգընթաց, խնամքով դասավորելով սայլի մեջ

Տեղափոխումից անմիջապես հետո շարել 4 մետրանոց ստանդարտ թելերով և խառնիք անել (դեղնելուց հետո) անմիջապես քաշել ռամկանիքի վրա:

Չորացած ծխախոտները հավաքել առավոտյան հովերին:

Չորացած ծխախոտը անպայման խոնավանոցում, կախել, վորից հետո տեսակավորել՝ հմուտ մարդկանց ձեռքով և հակավորել:

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՎՆԱՍԱՏՈՒՆԵՐԻ ԴԵՍՊԱՅՔԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ

1. Դաշտային մկների դեմ հետազոտումը սկսել մարտի 5—15-ը. իսկ պայքարը սկսել մարտի 15-ից սվարտել մարտի 25-ը:

2. Մորեխի ձվապարկերի հետազոտումը սկսել մարտի 20-ից մինչև ապրիլի 10-ը. իսկ պայքարը սկսել մայիսի 25-ից, ավարտել հունիսի 20-ին:

3. Մխախտի և բանջարանոցային սածիլանոցներում ստորերկրյա ֆլասատուների (բոյրոյի) դեմ պայքարը սկսել մարտի 15-ից և ավարտել մարտի 20-ին:

4. Մխախտի և բանջարանոցային սածիլված հողամասերում (դաշտում) բոյրոյի և սովկայի դեմ պայքարը սկսել ապրիլի 25-ից և ավարտել մայիսի 5-ին:

Մխախտի սնկային հիվանդության — թարուխի դեմ պայքար կազմակերպել հունիսի 25-ից մինչև հուլիսի 10-ը:

Բանջարանոցային ֆլասատուների տլիայի դեմ պայքարը կազմակերպել 2—3 անգամ, ըստ վորում առաջինը՝ մայիսի 25-ից մինչև մայիսի 30-ը. 2-րդը՝ հունիսի 5-ից մինչև հունիսի 10-ը. 3-րդը՝ հունիսի 25-ից մինչև հուլիսի 10-ը:

Կաղամբի ցեցի դեմ պայքար սկսել հուլիսի 5-ից մինչև հուլիսի 15-ը:

Բանջարանոցային և բոստանային ալյուրացող հիվանդության դեմ պայքար սկսել հունիսի 10-ից մինչև հունիսի 25-ը:

Էիշյալ ֆլասատուների և հիվանդությունների դեմ պայքարելու միջոցառումները կիրառել ուղարկվող հատուկ հրահանգներով:

ԲԱՆՋԱՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱԼԵՐԻ ՋԵՐՄՈՑՆԵՐԻ
ՊԱՐԱՐՏԱՑՈՒՄԸ

Ստոր ջերմոցները պատրաստել հարավային կամ հարավ-արևմտյան թեքության վրա. պաշտպանված սառը քամիներից և ստորերկրյա ջրերից հեռու, վոչ կայացին հողերում:

Ջերմոցների մեծությունը՝ լայնությամբ 1,5 մետր, յերկարությամբ 2 մետր, խորությամբ 1 մետր: Ջերմոցների փոսերի փորման աշխատանքները սկսել անպայման աշնանը՝ Վորպես կանոն ջերմոցների մեջ 60 սանտիմետր խորությամբ լցնել չքայքայված աղք, 20 սանտիմետր հող, իսկ 10 սանտիմետր քայքայված աղբի հետ խառնած հող, անպայման մաղած, վորպիսի աշխատանքը կատարել փետրվարի 20-ից:

Ջերմոցներում սկսել ցանքսը մարտի 5-ից. ցանքսից անմիջապես հետո յուրաքանչյուր յերկու ուրը մեկ անգամ ցնցուղով ջրել մինչև փխրացումը, այնուհետև կատարել 3-4 անգամ փխրացում և քաղհան մինչև մայիսի 15-ը:

Բանջարանոց տեղափոխել սածիլները՝ ժամկետ մայիսի 15-ին, նախորոք պատրաստելով մարդերը:

1. Կաղամբի նամար թմրերի հեռավորությունը 1,5 մետր, յուրաքանչյուր մարտի մեջ 4 շարք. բույսը բույսից՝ 50 սանտիմետր: Թմրերը կապելուց հետո մարդերը հարթել ձևովի փոցխով: Պատրաստել ոջախներ. ոջախները պատրաստել մոխիրով և ապա սածիլը կատարել Սածիլումը կատարել կամ վաղ առավոտյան, կամ յերեկոյան դեմ, Սածիլումից անմիջապես հետո ջրել:

Բանջարանոցը մինչև բերքահամարը պետք է ջրել
8—10 անգամ, ամեն մեկ ջրից հետո հողը քելի գա-
լուց պետք է վերացնել և քախհանել:

ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԻՆ ՅԵՎ ԲԵՐՔԱՏՈՒ ԽԱՂՈՂԻ ԱՅԳԻՆԵՐԻ
ՆԿԱՏՄԱՍԲ



1. Այգերացը կատարել վաղ դարձան, յերգ ձուլնը հալ-
վել և խիստ պարզկաների վտանգը անցել և, մարտի
15-ից մինչև ապրիլի 5-ը խնամքով և վորակով,
հողը չթողնելով կուտակված վազերի տակ՝ ցրել
թմբերի և շարքերի մեջ:

2. Այգեհատի աշխատանքները հանձնարարել փորձված,
ետի տեխնիկային լավ ծանոթ մարդկանց, ետի
ժամանակ պետք և հեռացնել՝

ա) թույլ մատերը, վորոնցից բերք չի սպասվում.
բ) հիվանդոտ, վիրավոր, կարկտահարված և այլ
պատահարներից վնասված մատերը:

գ) քնամատերը և այլ բոլոր մատերն ու շվերը, վորոնք
խանգարում են վազերի կանոնավոր ձևավոր-
մանը, ետի աշխատանքները պետք և սկսել ան-
միջապես այգերացից հետո, յերգ սկսվում և հյու-
թերի շարժումը - լացը, արգելիլ յերկար և անվորակ
կտ կատարելը ու վազերը ծանրաբեռնելը
ավելորդ մատերով և թևերով (տաշտակներով):

3. Ետած այդու արքատի հավաքն ու տեղափոխումը
կատարել ետին զուգընթաց ժամկետ մարտի 17-ից
-10-ը ապրիլի

1189

A 3971



4. Այգեփորը սկսել ետին զուգընթաց, կատարել այգիների համատարած փոր 100 տոկոսով, ըստ վորի թմբերը փորել 20—25 սանտիմետր խորությամբ: Իսկ միջմրային տարածությունները (առուները) 18—20 սանտիմետր խորությամբ, վորպես կանոն— առաջ փորել միջմրային տարածությունները և հետո թմբերը: Խուսափել միջմրային տարածությունները 20 սանտիմետր ավել կատարելուց, վորով ինչասուճ են վազերի արմատների պիտանի մասերին: Խստիվ արգելվում է այգեփոր կատարել բողբոջների վիթթելու (ուսչելու) և ծաղկման ժամանակ, վորի հետ միասին կատարել մորխոտների արմատների հավաք (չայիր, բիայն), դուրս հանել այգուց և այրել, այգեփորի ժամկետ՝ մարտի 17-ից մայիսի 5-ը:
5. Փորի ընթացքում բաց անել վազերի բները, մաքրել այս ավերորդ, ինչասուճ, փթած մասերից և բներին միջ բնակված ինչասատուներից, դուրս հանել այգուց և այրել: Փորի ժամանակ ունենալ առանձին հատուկ անողներ:
6. Փորձի ընթացքում անդայիսի միջոցով լրացնել այգու բաց մնացած տեղերը (քոռացած ոջախները), նախորոք ետի ընթացքում այդ նպատակի հասար առանձնացված մասերով:
7. Այգիները բուժել բորդոյան հեղուկով 2 անգամ, առաջին՝ բուժումը մինչև ծաղկելը՝ մայիսի 10-ից— մայիսի 25-ը, յերկրորդ բուժումը ծաղկաթափից հետո՝ հունիսի 16-ից— հունիսի 20-ը, յերրորդ բուժումը անցկացնել անհրաժեշտության դեպքում: Որդիյում (սև) յերկալու դեպքում, ծծումբով փո-

չոտում հասարելու համար կլինի հատուկ հրահանգ:

8. Այգիները խլմարել հիմնականում մեկ անգամ՝ հունիսի 20-ից մինչև հուլիսի 5-ը և լրացում կատարել հուլիսի 25-ից մինչև ոգոստոսի 20-ը:
9. Հատուկ պայքար կազմակերպել գալյուկի (գաղձի) նկատմամբ, այգիների առուների յեղերքը միանգամայն ազատ պահել մոլխոտերից և գալյուկից, թմբերի միջից վերացնել բոլոր տեսակի մոլխոտերի մնացորդները, վորոնք հանդիսանում են գալյուկի տարածման ոջախներ, այգում գալյուկ յերեւալուն հետ արմիջապես մաքրել և այդուց դուրս հանել ու վառել:
10. Վաղի վեգետացիոն (աճման) շրջանում կատարել 2 անգամ քլատում (սուղը տալ) հեռացնելով հոռացած և ավելնորդ մատերը, մաքրել վաղը չորացած ճյուղերից և յիզունկներից (սուղը տալու), աշխատանքները պետք և հանձնարարել անպայման հմուտ փորձված այգեգործ մարդկանց 2-րդ անգամ (սուղը տալու) աշխատանքն պետք և կատարել սեկատերով (ևսի մկրատով): Առաջին անգամ (սուղը տալ) մինչև ծաղկելը մայիսի 15 մայիսի 25, 2-րդ անգամ հունիսի 15-ից—հուլիսի 15-ը:
11. Ամառը կատարել 3 անգամ փխրացում—բաղնան հեռացնելով չաչիրի, բիյանի արմատները ու մոլխոտները մինչև նրանց ծաղկելը—ժամկետ՝
 1. 10—25-ը հունիսի (գալարեցնել ծաղկմ. շրջանում).
 2. 10—20-ը հուլիսի.
 3. 1—10-ը ոգոստոսի.

12. Այգիները ջրել տարվա ընթացքում 3—5 անգամ:

ա) ավարտել մինչև հունիսի 10-ը.

բ) հունիսի 15-ից հուլիսի. 10-ը.

գ) հունիսի 10-ից ոգոստոսի. 5-ը.

դ) Խաղողաքաղից հետո թաղելու համար հոկտեմբերի 10-ից — նոյեմբերի 10-ը, խստիվ արգելվում է խաղողաքաղից 20 ուր առաջ այգիները ջրել:

13. Բոլոր այգիները անխտիր անցկացնել ապարորացիա, նշան անել (յարլեկ, պիտակ կպցնել) ասոր-թիմենտի մեջ մտնող զեֆիցիտ փոփոխակները. կամ ապատասխան համարներով հետագա զարգացումն ապահովելու համար:

14. Անցկացնել մասսայական սելեկցիա, ըստ վորում ասարիներ շարունակ նկատված այն վաղերը, վորոնք ինպառ բերք չեն տալիս, կամ անվորակ է ըստ քիչ են բերք տալիս, վոր չի արդարացնում իրան, նշան անել հետագայում փոխարինելու այն նոր բերքատու վաղերով. այսպես տնկումն անհրաժեշտ է բերքատվության բարձրացման համար.

15. Արգելել ձերկապ անելը այգիթաղի փոխարեն, կատարել այգիների լրիվ թաղ 100 տոկոսով, զգուշությամբ առանց վաղին ֆլուս հասցնելու, վաղերի կոլուելու աշխատանքը հանձնարարել հմուտ-փորձված մարդկանց ժամկետ հոկտեմբերի 15-ից մինչև նոյեմբերի 15-ը. կտրականապես արգելվում է խաղողանոցներում անասուններ արածացնելը և պահելը:

16. Այգիների պարտաքացում. — բույսերն ել կենդանի եյակների, մարդկանց ու անասունների նման պետք է ունենան սնունդ, աճելու, զարգանալու և բերք

տալու համար Այդ սնունդը, վազն ել այլ բույս-
բի նման ստանում ե հողից. բայց այն տարբե-
րությամբ, վոր խաղողի թուփը տաւնյակ տարի-
նուր մնում ե նույն հողի վրա ե ուժասպառ ե
անում հողը, ուստի յեթե մենք ուզում ենք մեր
այգիները ապահովել բարձր ե կանոնաւոր բեր-
քով, ապա պետք ե պահանջված ձևով ու քանակ-
ությամբ պարարտացնենք այգիները: Մեզ մոտ
ընդհանրապես նկատվում ե մի տարի ավելի բերք,
խսկ մյուս տարին՝ պակաս: Ահա այդպիսի անկա-
նոն ե փոփոխակի բերքից խուսափելու համար ե
միշտ բարձր բերք ունենալու համար, պետք ե
վազին անհրաժեշտ քանակությամբ ու սխտեմա-
տիկորեն պարարտանյութ տանք ե լրացնենք վազի
սննդի այն պակասը, վորը սխտեմատիկ կերպով
չի կարողանում լրացնել հողը:

Գոմաղբ պետք ե տալ 1 հեկտար այգուն 4
տարվա համար, 50—60 տոնն (3000—3600 փութ),
վորից կեսը պետք ե տալ 1-ին տարում, մյուս
կեսը 3-րդ տարում:

Մանրություն.— Այն գեպքում, յերբ գոմաղբի
քանակությունը պակաս ե, կարելի յե յուրաքան-
չյուր տարի մեկ հեկտարին տալ 13—15 տոնն գո-
մաղբ, բայց ազդեցությունը նույն տարին չի ար-
տահայտվի, այլ կարտահայտվի հետագա տարիներ-
ում: Գոմաղբը կարելի յե տեղափոխել ագիները
թե աշնանը ե թե վաղ գարնանը փորելուց անմիջա-
պես առաջ, յերբ ձյունը հալվել ե, գոմաղբը պետք
ե հավասար կույտերով լցնել թմբերի գոշին ե
փորից առաջ ցրել՝ փորելիս խառնել հողի հետ:

Մոխիրով պարարտացնելու համար՝ 1 հեկտարին պետք է տալ 1,5—2 սոնն: Մոխիրը պետք է տեղափոխել վաղ գարնանը և հավասարապես փռել թմբերի դոշին և փոքրի ժամանակ խառնել հողի հետ:

17. Խաղողի բերքահավաքը սկսել հոկտեմբերի՝ (1—5 սահմաններում և ավարտել հոկտեմբերի 25-ին: Բերքահավաքին զուգընթաց (մինչև հոկտեմբերի 25-ը) հավաքել և թմբերից դուրս բերել խչձարները:
18. Գարնան գյուղատնտեսական աշխատանքների համար այդիներում գործադրվելիք գյուղատնտեսական գործիքները և մեքենաները՝ ետի մկրատները, սզոցները, լապաակաները, ետոցները, քերիչները, վերմորելիները (տորպիչները) վերանորոգել և նորերը ձեռք բերել, ժամկետ՝ փետրվարի 5—20-ը:
19. Խաղողի բերքահավաքի համար անհրաժեշտ գյուղատնտեսական գործիքները — տարաները ու մառանները զույլերը, կողմիները, մկրատները, դանակները, տակառները (շապներ և սայլի չաները, չաները, սայլերը և ֆուրգումները պատրաստել, վերանորոգել ու նորերը ձեռք բերել, ժամկետ՝ սեպտեմբերի, 1-ից մինչև սեպտեմբերի 20-ը:
20. Նորատունկ այգի տնկելու համար առանձնացնել միջակ զարգացած մատեր, վորոնք նախորոք համարակալված են յեղի նախորդ տարում, այդպիսիներից ընտրություն կատարել, խուրձեր կապել 200-ական մատից, վրան ամրացնել փոփոխակի անունը կամ պիտակը (յառլիկը) և թաղել խրամատների մեջ—թեք ձևով, պապանելով այդ ձևով մինչև հանձնելը:

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԱԳՐՈՎԱՆՈՆՆԵՐ

ՊՏՂԱՏՈՒ ԾԱՌԵՐԻ ՏՆԿԱՐԱՆՆԵՐԻ ԿԱՄԱՐ

ա) Հողամասի ընտրությունը

Տնկարանի համար առանձնացվելիք հողամասերն ընտրելիս պետք է ընտրել՝

1. Հարթ հողեր, վորոնք զերծ լինեն ստորերկրյա ջրերից:
2. Հողի թեքությունը լինի դեպի հարավ կամ հարավ-արևմուտք:
3. Պաշտպանված լինի քամիների ազդեցությունից:
4. Ապահովված լինի ջրով:
5. Հնարավորություններ լինի տնկարանի հետագա լայնացման համար:
6. Հսկիլու և խնամելու լայն հնարավորություն ունենա:

բ) Հնդավորների ցանկը (եկոլկա-սեյանցեով)

1. Հողամասը մաքրել քարերից:
2. Պարարտացնել գոծադրով կամ խառն աղբով, տալով հեկտարին 60—70 տոննա (120—140 սալ), նայած հողի կազմությանն ու բերրիությանը:
3. Հողամասը վարել 18—20 սմ խորությամբ, հավաքել մոլախոտերի արմատները (չայիբ և այլն), փոցխել զիզզազ փոցխով. ժամկետ 20/10—25, 10-ի:
4. Պատրաստել մարզեր մեկ մետր լայնությամբ և

- 5—10 մետր յերկարությամբ յիլնելով հողամասի և ջրելու հարմարություններին:
5. Փոցխել մարզերը, լավ հարթիցնել, աղոսներ քաշել ըստ մարզերի լայնության 10—15 սմ հեռավորության վրա, սերմերը ցանել աղոսների մեջ 2—3 սմ խորությամբ, ծածկել հողով և ջրել:
 6. Մեկ հեկտարում ցանել 50—60 կիլոգրամ խնձորի կամ տանձի սերմ 25|10 15|11-ի:
 7. Ջրել ըստ պահանջի՝ 8—10 անգամ—25|4—1|10-ի, ըստ վորում առաջին ջուրը կատարել ցնցուղով (լեյլա) ցանելու ժամանակ:
 8. Քաղհանը և փխրեցումը կատարել ջրելուց հետո, յերբ հողը քեշի յե գալիս՝ 5—6 անգամ:
 9. Կատարել նոսրացում, յերբ նոր ծլած բույսերն արդեն արձակել են 3—4 տերե. հանած սածիլների արմատների ծալրերի մի յերբորդ մասը կտրել ծայրերից և տնկել շարքերի մեջ չրուսած կամ բաց մնացած տեղերը:
 10. Վայրակները մարզերից հանել աշնան տերևաթափից անմիջապես հետո 25|10—15|11-ի, տեսակավորել ըստ վայրակների հաստության, չափելով վայրակի արմատային վիզը: Առաջին տեսակը՝ 5—7 միլիմետր, 2-րդ տեսակը՝ 5—6 միլիմետր և 3-րդ տեսակը՝ 3—5 միլիմետր:
 11. Մեկ հեկտարից ստանալ 400000 հատ վայրակ, վորից առաջին տեսակի՝ 30 տոկոս, 2-րդ տեսակի՝ 45 տոկոս և 3-րդ տեսակի՝ 25 տոկոս:
 12. Վայրակների հանելուց և տեսակավորելուց հետո պահել հողում թեք դրությամբ, ծածկելով տնկիների յերկու յերբորդ մասը հողով:

գ) Տնկառանի առաջին տարվա աշխատանքները

1. Աշնանը տնկարանի հողամասը մաքրել քարերից և պարարտացնել գոմաղբով կամ խառն աղբով, տալով մեկ հեկտարին 40—50 տոնն (80—100 սալ) նայած հողի կազմությանն ու բերրիությանը՝ 15 10—20 10-ի:
2. Հողամասը վարել 25—30 սմ խորությամբ 20|10—10, 11-ի:
3. Հողամասը դարնանը փոցիել զիզզազ փոցխով 15 3—15 4-ի:
4. Պլանիրովկայի յենթարկել հողամասը ըստ հողակտորների ու վանդակների և պատրաստել վոռոգիչ ցանցը 10 4—15|4-ի:
5. Տնկիները նախապատրաստել տնկման համար.
ա) սածիլ արված տնկիների արմատները թարմացնել, վերավորված արմատները հեռացնել և առողջների ծայրերը կտրել.
բ) սածիլ չարված տնկիների արմատները կըտրել, թուլնելով 12—18 սմ, իսկ տնկիների ծայրերը կտրել 18—22 սմ յերկարության վրա, կըտրելուց անմիջապես հետո դնել ջրի մեջ և ապա նոր հանել ու տնկել:
6. Վայրակները տնկել շարքերով, շարքը շարքից 90 սմ և տնկին տնկուց՝ 35 սմ հեռավորության վրա 15|4—25|4-ի:
7. Յուրաքանչյուր որվա տնկածը նույն որը ջրել:
8. Կատարել կուլտիվացիա և քաղհան 5—6 անգամ, ջրելուց հետո, յիրը հողը քելի յե գալիս. ժամկետ 5 5—1, 10-ի:

9. Կազմակերպել պայքար նկատվող հիվանդությունների և վնասատուների դեմ:
10. Նորմալ համարել լերը տնկած վայրակների 97 տոկոսը կաշում ե:

դ) Կորիզավորների ցամփար

1. Կորիզավորները ցանկել անձիջապես տնկարանում աշնանը 20|10—15|11-ի, վորի հողը նախորոջ պետք ե վերամշակված լինի ամառն ընթացքում:
2. Կորիզները ցանկել 90 ամ լայնություն ունեցող մարդերում, կորիզը կորվից 5—10 ամ հեռավորության ե 4—5 ամ խորության վրա: Հետագայում կատարել նոսրացում, թողներով բույսը բույսից 35 ամ հեռավորության վրա: Ավելացած տընկանյութով քրացնել չբուսած տեղերը: Այդ աշխատանքը կատարել, յերբ բույսը 3—4 տերևանի յե դառնում, տնկելուց հետո անձիջապես ջրել: Ջրել ըստ պահանջի 8 12 անգամ, 1|4—10|9-ի:
3. Կատարել կուլտիվացիա ե փխրեցում 5—6 անգամ, յերբ ջրելուց հետո հողը քեշի յե դավիա:

յե) Պատվասում

1. Համարակալել բոլոր հողամասերն ու վանդակները:
2. Գրել, թե վորտեղ ի՞նչ սորտեր են պատվաստելու ե ի՞նչ քանակով:
3. Մինչև պատվաստելը տնկիները մաքրել ավելորդ շիվերից 25|7—15|8-ի:
4. Մինչև պատվաստելը, 2 ոք առաջ, տնկիները ջրել ե պատվաստի տեղերը մաքրել թաց շորով:

5. Աչքապատվաստն սկսել ողոստոսի 10-ից և ավարտել ս' պտեմբերի 10-ին:
6. Պատվաստի համար կտրել միամյա հասունացած շվերը՝
- ա) առողջ, պտղաբերող ծառերից, լրիվ զարգացած բողբոջներով և ուտագործել միայն շվե միջին մասի ոչ քերը.
 - բ) շվերի տերևները և բխիկները պետք է հեռացվեն անմիջապես կտրելուց հետո և թողնվեն շվե վրա միայն բողբոջներն ու տերևակոթուկները.
 - գ) շվերը պահել ջրի կամ խոնավ շորի մեջ.
 - դ) շվերը կտրել յերեկոյան կամ առավոտյան հովին:
7. Պատվաստը դնել արմատավզից 3—5 սմ բարձրության վրա, փչող քամիների կողմից:
8. 15 որից հետո ստուգել չկապածները և կատարել վերապատվաստում, իսկ կապածների կապերը թուլացնել յեթե նրանք ամուր են:
9. Նորմալ և համարվում՝ յերբ աչքապատվաստի 95 տոկոսը հնդավորների և 75 տոկոսը կորիզավորների կաշում է:
10. Աշնան աչքապատվաստների բուռը լցնել հողով՝ 1, 11—15, 11-ի:

գ) Տնկարանի յեկրուդ օտուտ խնամք

1. Վաղ գարնանը հողը հետ տալ բուռ տված տեղից, կապերն արձակել, աչքը կապած տեղից 15—20 սմ բարձրության վրա կտրել վալրի մատը սուր դանակով:

2. Աչքապատվաստի դաշտում չկա՞ծ տնկիները վերապատվաստել աչքապատվաստի և կտրոնապատվաստի միջոցով:
3. Պատվաստացու մատերը կտրել ուշ աչնանը և ձմեռվա ընթացքում պահել խոնավ հողախառն ավազի կամ մաքուր ավազի մեջ թեք դրությամբ՝ նկուղներում, կամ այգայիսիները կտրել դարնանը նախքան ծառերի հյուսթաշարժի սկսվելը:
4. Կրկնապատվաստը կատարել ապրիլի 10—25-ը:
5. Պատվաստը կապել յեղունկին (շիպին) նրա 7—8 սանտիմետր դառնալուն պես և մաքրել ավելորդ վայրի շվերն ու բողբոջները, թողնելով բացի պատվաստից նաև մեկ վայրի շիվ ծայրում, յեղունկը կանաչ դրության մեջ պահելու համար: Ամառվա ընթացքում պատվաստը կապել 2—3 անգամ, մաքրել վայրի շվերից 3—4 անգամ:
Մատապատվաստները կապել ցցերին (հենարաններին), ծայրում թողած շիվի ծայրը կտրել պարբերաբար:
6. Ամառվա ընթացքում կատարել 2—3 անգամ օդնցիբովկա (այն է՝ կտրել մեկ տարեկան տնկիների հյուղերը 5—6 ում յերկարության վրա):
7. Զբել ըստ պահանջի, վոչ պակաս 8—10 անգամ, ըստ վորում վերջի ջուրն ավարտել սեպտեմբերին:
8. Կատարել կուլտիվացիա և քաղհան 6—8 անգամ, յերբ ջրելուց հետո հողը քելի յե դալիս:
9. Հեռացնել պատվաստի յեղունկները բոլոր տնկարաններում 15/6—30/6-ի:

Ե) ՏՆԿԱՐԱՆԻ յԵՐՐՈՂ ՑԱՐՎԱ ԽՆԱՄՔՐ

1. Մեկ տարեկան պատվաստած տնկիները ձևավորել լիդերային սխտեմով գյուղատնտեսի ցուցմունքով ու ղեկավարությամբ:
2. Չկալորումը պետք է լինի ստանդարտ ձևով: Բնի բարձրությունը 45—80 սմ, վորից հետո թողնվում է սաղարթ, ըստ վորում բնի բարձրությունը պետք է լինի՝

Գեղձենիների համար	45—50 սմ
Ծիրանենիների	» 75—80 սմ
Սալորների	» 55—60 սմ
Բալերի	» 55—60 սմ
Կեռասների	» 75—80 սմ
Խնձորների	» 75—80 սմ
Տանձենիների	» 65—70 սմ:

Այդ չափին չհասած կամ թույլ աճած տնկիները չեն ձևավորվում, այլ 5—7 սմ բարձրությամբ վրա ընտրել ամենաուժեղ բողբոջը և թողնելով յեղունկ, ծայրերը կտրել:

3. Սաղարթ կազմելու համար ընտրել 45 աստիճանի անկյուն ունեցող առողջ բողբոջներ, 20—35 սմ միմյանցից հեռավորությամբ վրա, հակառակ ուղղությամբ, թողնելով հիմնական ճյուղերի համար 2—3 բողբոջ բացի լիդերից (ծայրի ճյուղը). նախած տնկենու ուժեղությանը, ապա թողնել յեղունկ լիդերը կապելու համար: Բողբոջների հեռավորությունը պետք է լինի՝

ա) ծիրանի, խնձորի, տանձենու և կեռասի համար 30—35 սմ.

բ) զեղձերի, բալերի, սալորենիների

համար 20—25 սմ:

4. Հասուկ խնամք տանել սաղարթի զարգացման վրա, յեղած բոլոր ավելորդ շվերը կտրելով 4—5 սմ լերկարության վրա, կտրել նաև սաղարթի միջի ավելորդ շվերը (վորոնք աճել են ընտրված հիմնական ճյուղերի արանքում), վորով հնարավորություն կտրվի հիմնական ճյուղերին լավ զարգանալու:

5. Ջրել վոչ պակաս 5—7 անգամ. վերջի ջուրն սվարանել հոկտեմբերի վերջերին:

6. Կատարել կուլտիվացիա և քաղհան 4—5 անգամ, ջրելուց հետո, յերբ հողը քեշի յե պալիս:

7. Կաղմակերպել պայքար յերևացող հիվանդությունների և վնասատուների դեմ:

8. Մաքրել բնի ք և հեռացնել սաղարթի յեղունկները՝ 15 8—25 8-ի:

9. Տնկիները հանել աշնանը տերևաթափից հետո— 25 10—15/11-ի:

Իսկ յիթե տնկիների տերևաթափը ուշանում է, այդ դեպքում տնկիները չպետք է հանել (տնկիները հասունացած չեն), պետք է թողնել և գարնանը հանել տնկման համար, նախքան հյութաշարժության սկսվելը 15/3—14/4-ի:

10. Տնկիները բաց թողնել՝

ա) գարնան համար՝ 15/3—14/4 ի.

բ) աշնան 25/10—10/11-ի, իսկ մնացած հանված տնկիները թաղել հողում թեք դրությամբ և պահել մինչև գարունը:

11. Տնկելու համար բաց թողնել առողջ, ուղիղ բուն ունեցող տնկիները, վորոնց սաղարթը լինի 3 հիմնական ճյուղից վոչ պակաս (հաշված նրա լիզերը

ևս), արմատաւին սիստեմը լինի փարթամ աճած
և հիվանդություններից զերծ մնացած:

12. Մեկ հեկտարից ստանալ՝

ա) կորիզավոր մեկ տարեկան . . .	18.000 հատ
բ) հնդավոր » »	3.000 »
գ) » յերկու » »	20.000 »

բ) Պեղատու հին այգիների խնամքը

1. Այգիները ետև և չորուկները հեռացնել՝

ա) հնդավորներին 5/4—20 4-ի.

բ) կորիզավորներին՝ 5/4—15/4-ի:

Առաջացած վերքերին մածուցիկ քսել:

2. Ծառերի բուժումը կատարել՝

ա) 1-ին բուժումը՝ բորդոյան հեղուկի մեկ տոկոսային լուծույթով, խառնելով յուրաքանչյուր դուլլին 8 գրամ փարիզյան կանաչ՝ 5/4—20,4-ի:

բ) 2-րդ բուժումը՝ բորդոյան հեղուկի 0,75 տոկոսային լուծույթով, խառնելով յուրաքանչյուր դուլլին 10 գրամ փարիզյան կանաչ՝ 5/5—20 5-ի:

գ) 3-րդ բուժումը բորդոյան հեղուկի մեկ տոկոսային լուծույթով խառնելով յուրաքանչյուր դուլլին 12 գրամ փարիզյան կանաչ՝ 25/5—10/6-ի:

դ) Պայքար լվիճի դեմ—12/5—20 5-ի:

յե) 5-րդ բուժումը՝ յերկաթ-արջասպի 5 տոկոսային լուծույթով, տերեաթափից անմիջապես հետո՝ 5/11—20 11-ի:

Այս բուժումը աճանը չկատարելու դեպքում կատարել վաղ գարնանը՝ 1/3—10/3-ի:

3. Աշնանային ծառաբուժումից առաջ ծառերի բները մաքրել փտած կեղևներից և այլ մնացորդներից, խնամքով հավաքել և այրել այդպիսիները. նույնպես հավաքել և այրել ծառերի տակը թափված տերևներն ու այլ որպանական մնացորդները:
4. Աշնան և վաղ գարնանը կատարել ծառերի բների շուրջը փորելու աշխատանքները:
5. Այգիները ջրել 5—6 անգամ և պարբերաբար կատարել փշրեցում ծառերի շուրջը:
6. Ամառվա ընթացքում պտղով ծանրաբեռնված ծառերին նեցուկ տալ:
7. Չորացած ծառերի տեղը լրացնել նոր ծառերով, միաժամանակ կատարել պատվաստում և ձերացած ծառերի յերիտասարդացում:
8. Ագրոնոմների ղեկավարությամբ ու ցուցմունքներով կատարել նորատունկ ծառերի ձևավորումը:



ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.



FL0038809

[6054] 226

A $\frac{1}{3971}$

Пров.